

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. R.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2019, čj. 10.01-000242/20-005, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2021, čj. 6 A 89/2021 - 22,

t a k t o :

- I. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 30. 6. 2019 určil advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, se kterou spojila také žádost o osvobození od soudních poplatků. V prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech uvedla, že žije sama. Jejím jediným příjmem je dávka důchodového pojištění (starobní důchod) ve výši 9 214 Kč měsíčně. Žalobkyně nemá žádné jiné příjmy ani nevlastní žádný majetek větší hodnoty. Nemá také žádné dluhy; exekuce, které jsou proti ní vedeny, neuznává a shledává je podvodnými a šikanózními. Měsíční náklady žalobkyně sestávají z částky 2 800 Kč za služby spojené s užíváním bytu (elektřina, vodné, stočné, vytápění), 700 Kč za léky, 400 Kč za dopravu a 2 800 Kč za stravu. Částku 2 500 Kč měsíčně vynakládá na osobní potřeby svého syna, který je na ní finančně závislý. Žalobkyně doložila usnesení NSS ze dne 18. 6. 2021, čj. 9 Ads 115/2021 - 21.

[2] Městský soud v záhlaví označeným usnesením žalobkyni osvobodil od soudních poplatků z 90 % a vyzval ji k zaplacení soudního poplatku ve výši 300 Kč (tj. 10 % z 3 000 Kč). Uvedl, že pro plné osvobození od soudních poplatků musí existovat zvlášť závažné důvody. Je zřejmé, že na základě svých příjmů je žalobkyně schopná pokrýt své životní náklady, ale nezbyývají jí prostředky na zaplacení soudního poplatku v plné výši. To by pro ni představovalo nepřiměřenou zátěž. Vzhledem k tomu, že žalobkyně je schopna

financovat osobní výdaje svého syna, který je v produktivním věku a s žalobkyní nežije, a žalobkyně v jiném řízení před městským soudem zaplatila část soudního poplatku, městský soud ji v dané věci osvobodil od placení soudního poplatku pouze částečně. Městský soud také podotkl, že si je vědom toho, že dříve byla žalobkyně plně osvobozována od placení soudních poplatků. Později byla ale osvobozena od placení soudních poplatků pouze částečně (usnesení městského soudu ze dne 6. 10. 2020, čj. 9 A 92/2020 - 16) a zbylou částku soudního poplatku doplatila. Z toho podle městského soudu vyplývá, že žalobkyně je schopna částečně nést svou poplatkovou povinnost.

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení městského soudu kasační stížností. Namítla, že městský soud nevzal v úvahu rostoucí inflaci. Podle názoru stěžovatelky městský soud postupoval diskriminačně a porušil její právo na přístup k soudu a princip legitimního očekávání, neboť jiné soudy ji na základě shodných majetkových poměrů osvobodily od soudních poplatků. Stěžovatelka se domnívá, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné. Navrhla, aby NSS napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatelka také požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. NSS uvádí, že v dané věci kasační stížnost nepodléhá poplatkové povinnosti, neboť napadeným usnesením nebylo rozhodnuto o návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19). NSS proto o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval.

[5] Návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce NSS zamítl. Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. v nynější věci není vyžadováno (viz usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 1 As 196/2014). Advokáta je třeba účastníkovi ustanovit k ochraně jeho práv tehdy, jde-li o věc skutkově nebo právně složitou, a jestliže potřeba jeho ochrany v soudním řízení vyplyne najevo např. z nekvalifikovaných podání (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 5. 2004, čj. 4 As 21/2004 - 69, ze dne 18. 1. 2006, čj. 4 Azs 390/2005 - 98, ze dne 4. 12. 2013, čj. 1 As 117/2013 - 17). V daném případě se jedná o posouzení jednoduché otázky (splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků). V kasační stížnosti stěžovatelka prezentuje důvody, kterými zpochybňuje úvahu, na které je rozhodnutí městského soudu postaveno. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty a ustanovení zástupce není k ochraně práv stěžovatelky nezbytně nutné (srov. § 35 odst. 10 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] V řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků (resp. proti neúplnému osvobození od soudních poplatků) NSS přezkoumává, zda pro toto rozhodnutí byly splněny podmínky stanovené § 36 odst. 3 s. ř. s. a další podmínky vyplývající z právního řádu.

[8] NSS nejprve konstatuje, že napadené usnesení je přezkoumatelné. Městský soud vzal v úvahu všechny podstatné skutečnosti, jeho usnesení odpovídá požadavkům na přezkoumatelnost rozhodnutí (viz např. rozsudky NSS ze dne 18. 10. 2005,

pokračování

čj. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004 - 74; a ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS). Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud vychází z osobních, majetkových a výdělkových poměrů žadatele. Městský soud se přehledně a srozumitelně zabýval všemi rozhodnými skutečnostmi, které stěžovatelka ve svém prohlášení uvedla. Rostoucí inflaci nemusel městský soud zvlášť posuzovat, neboť už je případně obsažena v měsíčních výdajích stěžovatelky.

[9] Jedním ze základních principů v demokratickém právním státě je také princip legitimního očekávání. NSS zjistil, že stěžovatelce bylo již dříve přiznáno plné osvobození od soudních poplatků (např. v usneseních NSS ze dne 1. 11. 2018, čj. 2 Ads 324/2018 - 14, a ze dne 18. 6. 2021, čj. 9 Ads 115/2021 - 21). Stěžovatelce tedy vzniklo legitimní očekávání, že bude za shodných skutkových okolností v jiných řízeních také osvobozena od soudních poplatků (viz rozsudek NSS čj. 1 As 39/2009 - 88).

[10] V této souvislosti je ovšem třeba také odkázat na rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 - 88, v němž zdejší soud dospěl k následujícímu závěru: *„Zásadu stejného rozhodování ve vztahu k témuž účastníkovi nelze vykládat absolutisticky. Na jedné straně stojí ústavní imperativ zákazu svévole a ústavním pořádkem chráněná důvěra adresáta rozhodnutí v to, že k němu bude soud přistupovat ve svých budoucích rozhodnutích konzistentně s tím, jak o něm rozhodoval v minulosti. Naproti tomu stojí v první řadě možná změna relevantních skutkových okolností, rozhodných pro aplikaci právní normy, která opodstatní rozhodnutí odlišné od rozhodnutí předchozího. Právě v případě posuzování žádostí o osvobození od soudních poplatků půjde pravidelně o rozhodování velmi citlivé na měnící se skutková východiska předložená žadatelem soudu. V neposlední řadě však není možno pominout ani esenciální předpoklad soudcovského rozhodování, totiž snahu každého jednotlivého soudce o nalezení správného výkladu práva. [...] Závěr spočívající v nemožnosti změny právního názoru ve vztahu k témuž účastníkovi (právě k tomu pravděpodobně směřuje argumentace stěžovatele) by v podstatě znamenal naprostou rigiditu interpretace práva, rigiditu založenou čistě mechanicky na nejstarším rozhodnutí, a to bez ohledu na tam obsažený eventuálně nesprávný výklad práva nebo nesprávné hodnocení faktů.“* Nelze proto tvrdit, že na základě dřívějšího přiznání úplného osvobození od soudních poplatků by mělo být vždy stěžovatelce bez dalšího přiznáno úplné osvobození i v dalších věcech. Není tedy vyloučeno, aby se soud od dřívější judikatury odchýlil. To musí ovšem řádně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2006, čj. 8 As 60/2006 - 90, či ze dne 26. 5. 2008, čj. 4 As 18/2008 - 32).

[11] Podle názoru NSS městský soud uvedeným požadavkům dostal a přesvědčivě zdůvodnil, z jakých důvodů stěžovatelce nepřiznal plné osvobození od soudních poplatků, ale „pouze“ v rozsahu 90 %. Městský soud řádně a pečlivě odůvodnil odlišnost svého rozhodnutí od předchozích rozhodnutí soudů, které se blíže nezabývaly posouzením výdaje stěžovatelky na osobní potřeby jejího syna. Městský soud přiléhavě odkázal na skutečnost, že stěžovatelka je schopna financovat osobní výdaje svého syna, který je v produktivním věku a se stěžovatelkou nežije, jakož i to, že stěžovatelka v jiném řízení zaplatila část soudního poplatku. NSS se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu, na jehož rozsudek v podrobnostech odkazuje, že stěžovatelka je schopna částečně nést svou

poplatkovou povinnost. NSS tak ve shodě s městským soudem shledal splnění podmínek pro osvobození stěžovatelky od soudních poplatků v rozsahu 90 %.

[12] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v konečném rozhodnutí o věci.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu